

per exemple) feien per tal d'arribar a una reconciliació final de les dues forces en litigi. El pare Raguer està convençut que Irurita no va morir assassinat el 1936, que seguia viu els anys 1938 i 1939 i fins i tot després. I que el misteri es resoldrà quan es puguin trobar alguns documents que estan en l'Arxiu Vaticà: l'assassinat de 1936 s'ha de descartar completament, segons Raguer, tot i que hi ha testimonis escrits d'anarquistes que asseguruen el contrari i que són reflectits clarament en el llibre.

Tampoc els autors no obliden de recordar que el 17 de juny de 1939 es va celebrar solemnement el seu funeral i enterrament, la qual cosa seria molt curiosa en el cas que no hagués mort encara. Però així es féu. Els dubtes es mantenen encara avui dia pel que fa a la identitat de les restes del cadàver enterrat aquell dia a la Catedral –després d'unes anàlisis d'ADN de l'any 2006–, perquè els resultats són compatibles amb el seu nebot Marcos Goñi, que també s'havia refugiat a casa de la família Tort i que sí que fou assassinat juntament amb persones d'aquesta família.

Els autors no tenen respostes contundents a tants enigmes. Tampoc no donen per certes algunes de les hipòtesis. Algunes les descarten, com és el trasllat del bisbe Irurita a l'URSS. Però sí que fan ben paleses totes les contradiccions entorn a aquests anys de desaparició. També se serveixen d'alguns escrits de mossèn Bada, els recollits en el llibre *Societat i Església a Catalunya* (2011).

Tota l'obra de Feliu i de Mir es llegeix d'una tirada, ja que el tema és molt interessant, apassionant i molt ben narrat. El fet és, doncs, que el tema ha estat constantment debatut i no s'ha arribat mai a cap certesa pel que fa a l'enigmàtic assas-

sinat o no, martiri o no, del bisbe Manuel Irurita y Almandoz.

La lectura d'aquesta obra ens il·lustra i endinsa una mica més en el «misteri Irurita».

Josep Vall i Mundó

257 días
Bosco: la historia real
de un hombre que no
se dejó vencer por el miedo

José Pedro Manglano

Col·lecció: Planeta Testimoni
Editorial Planeta
Barcelona, 2012
312 pàg.

«El 29 d'agost 1990, vaig ser segrestat per un grup ben organitzat, que em va mantenir en captivitat durant 257 dies, en una cel·la d'un per tres metres, i de 1,90 metres d'alçada, sense finestres i en total aïllament. Durant aquest temps, no vaig sentir mai una veu humana, ni vaig veure cap rostre. El meu retir va ser total». Així descriu Bosco Gutiérrez el seu segrest.

És un arquitecte mexicà qui ho explica; nascut el 1960, casat amb una adorable dona que li ha donat set fills –els dos últims, bessons–, va construir casa seva, un projecte pel qual, al gener de 1990, va guanyar el premi de la Biennal d'Arquitectura, i que és també l'autor del projecte de construcció del World Trade Center a Ciutat de Mèxic. Que gaudia de bona salut ho prova que tres dies abans de ser segrestat va córrer la marató de Mèxic (42 quilòmetres). És home de posició social acomodada, família nombrosa, estretament unida i ben relacionada.

Però, ¿de què serveixen els béns humans, quan un home és segrestat, reduït a la impotència i soterrat en vida? Encara més: s'intenta fer que trenqui la seva moral i la seva autoestima, i se'l sotmet a un programa criminalment preparat. Perquè aquest va ser el cas de Bosco Gutiérrez: portat a la desesperació, no menja, no beu, ni tan sols sent el desig de moure's.

–Pensàvem que se'ns n'anava- escriurà un dels guardians.

Però hi ha un punt d'inflexió en la seva captivitat. Bosco pren consciència de la seva llibertat interior, de la seva dignitat de fill de Déu, i reacciona: té cura de la seva salut física i mental, i prepara la seva possible fugida davant el temor que el deixin abandonat. Encara més, s'esforça per acostar a Déu a aquells guardians que el mantenen tancat. Són moltes les incidències que tant ell com la seva família van viure en aquells nou mesos de tancament, però no pretenc desvelar al lector l'al·licient de llegir-les tal com magníficament les descriu José Pedro Manglano.

«Aquella solitud em va portar a descobrir horitzons insospitats –continua dient Bosco–: la trobada amb mi mateix em va

permetre descobrir aquest Déu personal que ens sosté en moments difícils, però que moltes vegades roman amagat darrere la rutina de la vida quotidiana. En Ell vaig trobar un Mediterrani de pau i de força per suportar aquesta prova». I, així, la història real acaba feliçment.

En tancar el llibre, em ve al cap una consideració: el que salva el jove arquitecte, no és ni la seva joventut, ni la seva salut, ni la seva experiència, ni els diners, ni la ciència; al meu parer, va ser la sòlida formació cristiana que havia rebut en la seva família i en els centres educatius que va freqüentar. I quan va arribar l'hora de la prova –molt superior a les forces humanes de qualsevol persona–, Bosco va saber confiar plenament en Déu. I això em porta a pensar –i és una cosa que m'escandalitza en aquells pares que a l'hora d'escollir escola per als seus fills, valoren poc la formació cristiana, busquen centres educatius que tinguin més o menys camps esportius, que siguin més o menys distingits o que estiguin més o menys pròxims a casa: la formació cristiana, consideren, és una cosa que ja se'ls donarà de més a més: a aquests pares els aconsello vivament llegir el llibre de Manglano. Ser un home com cal suposa lluita interior, pietat i doctrina.

Lluís Raventós Artés